

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालय

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-११० ०५८

शास्त्रीसेतुः - तृतीयपत्रम्
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2021-22

पत्रम् - विषयः -
अध्येतुः नाम - पञ्जीकरणसंख्या -
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः -

अध्येतुः हस्ताक्षरम् कृतवत्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम -
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः -
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डाः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 x 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 x 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 x 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः - 100	प्राप्ताङ्काः -

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः -

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम् कृतवत्

स्थानम् -

दिनाङ्कः -

शास्त्रीसेतुः - तृतीयपत्रम्

पूर्णाङ्काः- शतम् (100)

विषयः- (संक्षेपरामायणम्- अङ्काः 40 सन्धिसमासकारकाणां परिचयः- अङ्काः 60)

खण्डः- क

- (i) अधोलिखितस्य श्लोकस्य पूर्णतां सम्पादयत - अङ्काः- 2x2 = 4
- (क) को न्वस्मिन्लोकेकश्च।
धर्मज्ञश्च सत्यवाक्यो॥
- (ख) गत्वा तु स रामं।
..... भ्रातरं॥
- (ii) अधोलिखितस्य श्लोकद्वयस्य अन्वयं लिखत - अङ्काः- 2x2 = 4
- (क) प्रतिज्ञातश्च रामेण वधः संयति रक्षसाम्।
ऋषीणामग्निकल्पानां दण्डकारण्यवासिनाम्॥
- (ख) ततः सुग्रीवसहितो गत्वा तीरं महोदधेः।
समुद्रं क्षोभयामास शरैरादित्यसन्निभैः॥
- (iii) अधोलिखितस्य श्लोकद्वयस्य भावार्थं लिखत - अङ्काः-4x2 = 8
- (क) ज्येष्ठं ज्येष्ठगुणैर्युक्तं प्रियं दशरथः सुतम्।
प्रकृतीनां हितैर्युक्तं प्रकृतिप्रियकाम्यया॥
- (ख) तेन गत्वा पुरीं लङ्कां हत्वा रावणमाहवे।
रामः सीतामनुप्राप्य परां ब्रीडामुपागमत्॥
- (iv) अधोलिखितं श्लोकं पठित्वा उत्तराणि लिखत? अङ्काः- 1x4 = 4
- क. गृध्रं च निहतं दृष्ट्वा हृतां श्रुत्वा च मैथिलीम्।
राघवं शोकसंतप्तो विललापाकुलेन्द्रियः॥
- अ. कः विललाप ?
- आ. शोकसंतप्तः कः ?
- ब. कं निहतं दृष्ट्वा विललाप ?
- स. कां हृतां श्रुत्वा विललाप ?
- (v) अधोनिर्दिष्टानां समस्तपदानां विग्रहपदं लिखत- अङ्काः- 1x4 = 4

- क. सत्यपराक्रमम्
- ख. त्रिलोकज्ञः
- ग. नरामयः
- घ. घनश्यामः
- ङ. महाकपिः

(vi) अधोलिखितपदानि उपयुज्य वाक्यानि लिखत -

अङ्काः- 1x5 = 5

- क. साम्प्रतम्
- ख. श्रोतुम्
- ग. कौतूहलम्
- घ. जटा
- ङ. सचराचर

(vii) अधोलिखितपदानां अर्थान् लिखत-

अङ्काः- 1x5 = 5

- क. हत्वा
- ख. वार्यमाणः
- ग. सुतम्
- घ. पुष्टः
- ङ. समासाद्य

(viii) अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत-

अङ्काः- 3x2 = 6

- क. संक्षिप्त-रामायण-आधारेण रामराज्यस्य स्वरूपं वर्णयत?
- ख. श्रीरामस्य धर्मज्ञता कृतज्ञतां च वर्णयत ?

खण्डः- ख

(सन्धिसमासकारकाणां परिचयः)

(ix) पञ्चवर्गाः के सन्ति? तेषां नामानि लिखत?

अङ्काः- 1x5 = 5

अथवा

अधोलिखितानां प्रत्याहाराणां वर्णान् लिखत-

- क. इक्
- ख. झश्
- ग. शल्
- घ. जश्
- ङ. हश्

(x) सन्धि-विच्छेदं वा कृत्वा सन्धिनाम च लिखत-

अङ्काः- 1x5 = 5

- क. जगत्+लीनम् =

- ख. षडाननः =।
 ग. पतत्+अञ्जलिः=।
 घ. गङ्गोदकम्=।
 ङ. मुनि+इन्द्रः=।

अथवा

श्रुत्व सन्धि-सूत्रं सोदाहरणेन लिखत?

- (xi) दीर्घसन्धि-विधायकं सूत्रं सोदाहरणेन प्रतिपादयत?

अङ्काः- 1x5 = 5

अथवा

अनुस्वार-सन्धि-सूत्रं सोदाहरणेन लिखत?

- (xii) अधोलिखितानां वर्णानि उच्चारणस्थानानि लिखत-

अङ्काः- 1x5 = 5

- (क) इ - च् - छ - ज् - ज्ञ =।
 (ख) लृ- द्-स्-न्=।
 (ग) उ- फ्-भ्-म्=।
 (घ) ए-ऐ=।
 (ङ) अ- ह - घ् =।

अथवा

वाह्यप्रयत्नाः कतिधाः? तेषां नामानि च लिखत?

- (xiii) अधोलिखितानां पदानां विग्रहवाक्यानि लिखत-

अङ्काः- 1x5 = 5

- क. अधिहरि ख. कुम्भकारः ग. देशहितम्
 घ. चतुर्युगम् ङ. नीलोत्पलम्

- (xiv) समस्तपदं लिखित्वा समासनाम च लिखत-

अङ्काः- 1x5 = 5

- क. माता च पिता च
 ख. नखैः भिन्नः
 ग. विष्णोः पश्चात्
 घ. त्रयाणां लोकानां समाहारः
 ङ. प्राप्तम् आनन्दं यं सः

- (xv) "बहुव्रीहिः" अथवा "तत्पुरुष" समासस्य सोदाहरणेन विवरणं कुरुत-

अङ्काः- 1x5 = 5

- (xvi) समासाः कतिधाः भवन्ति? सोदाहरणेन विवरणं लिखत-

अङ्काः- 1x5 = 5

- (xvi) रेखांकितपदानां कारकाणि निर्दिशत-

अङ्काः- 1x5 = 5

- (xvii) कति कारकाणि भवन्ति? सोदाहरणेन नामानि लिखत?

अङ्काः- 1x5 = 5

(xviii) प्रश्नानाम् उत्तराणि एकवाक्येन लिखत-

अङ्काः- 1x10 = 10

- (1) कर्तृपद-निर्णायकं सूत्रं लिखत?
- (2) सहयुक्तेऽप्रधाने इत्यत्र का विभक्तिः भवति?
- (3) “अन्तरान्तरेण युक्ते” इत्यत्र का विभक्तिः भवति?
- (4) सम्प्रदानसंज्ञा विधायकं सूत्रं सोदाहरणेन लिखत?
- (5) रुच्यर्थानां प्रीयमाणाः इत्यत्र का विभक्तिः भवति? सोदाहरणेन लिखत?
- (6) “भीत्रार्थानां भयहेतुः” इत्यत्र का विभक्तिः भवति? सोदाहरणेन लिखत?
- (7) “आख्यातोपयोगे ” इत्यत्र का विभक्तिः भवति? सोदाहरणेन लिखत?
- (8) “निर्धारणे” का विभक्तिः भवति? सोदाहरणेन लिखत?
- (9) “अधिकरण” संज्ञाविधायकं सूत्रं सोदाहरणेन लिखत?
- (10) “बहिर्योगे” का विभक्तिः भवति? सोदाहरणेन लिखत?

